

Parteneriatul public-privat din agricultură - beneficii și riscuri

Public-private partnership in agriculture - benefits and risks

Elena Petcu¹, Cătălin Lazăr¹

Abstract

Agriculture in Romania is partially sustainable, because in addition to large profitable farms there are many small farms where average yields have stagnated in recent years due to underinvestment, especially in the development of infrastructure but also of agricultural markets, crop improvement and sustainable management of agricultural systems. The low funding from the public sector for agricultural research and the lack of incentives for the private sector to operate in areas where there is no market largely explains the yield gap in Romania, which, from an exporting country has become a food importer. However, there are effective ways in which the public and private sectors could work together and jointly improve the sustainability of Romanian agriculture. The public sector provides a favorable institutional environment for the development of agricultural markets and investments in rural infrastructure facilitates the development of local businesses and (partially) finances agricultural research. The private sector, on the other hand, brings its considerable expertise to product development and implementation. This article illustrates how some forms of public-private partnerships (PPPs) for agricultural development can work in challenging environments. We synthesized, based on data from the literature, the benefits and risks of such partnerships and presented promising examples of PPPs whose effort is precisely that of achieving a sustainable agriculture.

Cuvinte cheie: parteneriat public-privat, agricultură, beneficii, riscuri.

Keywords: public-private partnership, agriculture, benefits, risks.

INTRODUCERE

Agricultura a făcut progrese mari în timpul „Revoluției Verde” din anii 1960 și 1970.

Pentru România motorul așa zisei „revoluții verzi” l-a constituit crearea soiurilor de grâu semipitice, purtătoare ale genei Rht1, foarte rezistente la cădere și cu producții mai mari, datorită alocării unei cantități mai mari din asimilate către boabe. Progresul a fost semnificativ, România fiind una din primele țări din lume care au creat și introdus rapid în producție soiuri de grâu de toamnă semipitice, cu rezistență superioară la iernare și secetă.

¹ INCDA Fundulea. E-mail: petcu@ricic.ro

Companiile și organizațiile din sectorul public din întreaga lume continuă să realizeze progrese în multe domenii care contribuie la securitatea alimentară globală (exemplu la grâu vorbim astăzi de producții de peste 10 t/ha ca o normalitate, comparativ cu producții de cel mult 2 t/ha înainte de 1960). Cu toate acestea, randamentele culturilor cheie variază în continuare semnificativ între regiunile agricole și rămân adesea cu mult sub potențialul lor optim.

Există multe motive pentru aceste deficiențe, dar o cauză frecventă este lipsa accesului fermierilor la tehnologie, servicii adecvate de extensie și integrarea proastă a pieței.

Sunt mai multe aspecte privind „lipsa accesului” la o anumită tehnologie: fie nu a fost încă dezvoltată, fie există, dar nu este disponibilă pentru oricine fiind prea scumpă sau nu se cunoaște. În plus sunt numeroși dăunători, boli și alte provocări agricole pentru care nu există nicio soluție adecvată sau sunt știute de oamenii de știință, dar care nu sunt încă implementate comercial în toate locurile posibile. Ambele tipuri de „lipsă de acces” îi rețin pe fermierii din întreaga lume, dar în special pe fermierii care dispun de suprafețe mici de teren și nu dispun de mijloacele de dezvoltare.

În mod tradițional, sectorul public și cel privat au încercat să ofere soluții independent unul de celălalt, cu excepția anumitor secțiuni pe calea lungă de la cercetarea de bază până la implementarea comercială pe scară largă, unde colaborarea era inevitabilă. S-a susținut, de exemplu, că „Revoluția Verde” a fost o inițiativă a sectorului public care a exclus parțial activitățile private și, astfel, a dus la o neglijare generală a soluțiilor personalizate pentru fermieri (Juma, 2010). Mulți analiști spun că, abordările izolate nu sunt capabile să facă față provocărilor secolului XXI, în special atingerii obiectivelor de dezvoltare ale mileniului legate de agricultură.

Prima parte cuantifică beneficiile și riscurile generate de parteneriatele public-private, apoi am ilustrat eficiența parteneriatelor public-privat (PPP) prin intermediul unor exemple selectate de PPP.

Potențialele beneficii și riscuri ale parteneriatului public-privat în agricultură

Un asemenea parteneriat este bazat pe faptul că, ambele sectoare - public și privat - dețin o importanță egală, și că ambele oferă anumite avantaje, apărute ca urmare a dezvoltării propriilor abilități, ce trebuie exploatate în beneficiul interesului public, într-o manieră eficientă din punct de vedere economic. Astfel, cele două sectoare aduc practic o contribuție proprie în cadrul parteneriatului, fiecare suportând parte din riscuri, dar și din beneficiile rezultate din realizarea PPP.

Parteneriatul public-privat nu este soluția pentru prestarea tuturor serviciilor, căci există anumite riscuri în procesul de aplicare a parteneriatului, mai ales dacă nu sunt examinate critic ajustările acestora la anumite circumstanțe specifice. Se pot obține beneficii atunci când parteneriatul public-privat este utilizat într-un context adecvat, se realizează economii legate de elaborarea proiectelor, precum și de administrarea și menținerea serviciilor publice. Parteneriatul public-privat constituie o modalitate de introducere a inovațiilor cu privire la modul în care prestarea este organizată sau realizată, asigurând îmbunătățirea calității și a eficienței.

Parteneriatul public-privat se asociază atât cu potențiale beneficii, cât și cu potențiale riscuri, care se referă la pierderea controlului de către autoritatea publică.

Problema controlului trebuie să fie abordată la momentul definirii proiectului și menținută în procesul de negociere a contractului, iar, în analiza finală, autoritatea locală are responsabilitatea de a stabili standarde pentru servicii și de a asigura protecția interesului public. Combinarea lipsei de experiență a administrației locale și nefamiliarizarea factorilor de decizie cu parteneriatul public-privat poate duce, uneori, la riscuri politice. Incapacitatea autorităților de a beneficia de concurență este un alt risc care ar limita capacitatea autorității locale de a genera inovații, eficiență și prețuri reduse. Or, concurența între partenerii privați pentru a-și asigura dreptul de a intra într-un parteneriat public-privat poate fi un beneficiu important pentru autoritatea locală. Autoritățile locale ar putea să nu fie capabile să beneficieze de acest tip de parteneriat dacă există doar un număr limitat de potențiali parteneri privați care au experiență sau abilitate de a răspunde solicitărilor. Pe de altă parte, dacă nu sunt structurate adecvat, contractele de parteneriat public-privat pot genera reducerea calității serviciilor, prestări ineficiente de servicii sau lipsa de măsuri adecvate de menținere a utilității. În scopul majorării beneficiilor și minimalizării riscurilor, autoritatea locală trebuie să dispună de un cadru instituțional adecvat, inclusiv politici, reglementări, standarde și proceduri, precum și resurse umane și organizaționale necesare în scopul realizării parteneriatului public-privat de succes.

Datorită numeroaselor forme de parteneriat public-privat disponibile pentru administrație, există anumite confuzii legate de constituenții parteneriatului public-privat. De multe ori, se întâmplă ca parteneriatul public-privat să nu fie luat în calcul ca posibilitate, tocmai datorită lipsei unei informări corecte sau datorită unor informații eronate bazate pe concepții greșite, cum ar fi faptul că acceptând PPP, administrația ar putea pierde controlul asupra prestărilor de servicii.

Pe parcursul dezvoltării relațiilor de PPP din România au fost atestate mai multe riscuri (Pîrnu și Voicu-Olteanu, 2009) ce vizează managementul proiectelor de acest tip, inclusiv: deficiențe legislative, lipsa de claritate și transparență privind modalitățile de selectare a partenerului privat, stabilirea condițiilor contractuale, modul de monitorizare privind executarea proiectului și conformitatea acestuia, precum și alte elemente ale formării și implementării acestor tipuri de proiecte.

Contextul European. În contrast cu tendința la nivel mondial, pentru Europa se preconizează că populația va îmbătrâni și va stagna. Această îmbătrânire a populației este astfel, una dintre provocările socioeconomice majore ale Europei în următorii cincizeci de ani. Pe măsură ce, generația născută în perioada cu o mare natalitate (perioada Decreștelor în România) iese la pensie, ponderea populației activă va scădea. În același timp, persoanele cu vârsta de peste 60 de ani vor fi de două ori mai multe comparative cu 2007, creșterea fiind cu circa 2 milioane pe an. Se estimează că, până în anul 2050, populația totală din UE va crește doar cu un procent de 5% comparativ cu 2008. Se va ajunge astfel, la puțin peste 515 milioane de persoane. Evident că România va fi în această tendință. Se așteaptă ca până în 2050, populația totală să scadă la puțin peste 18 milioane, adică cu 10% mai puțin față de 2011. Vom fi depășiți numai de Bulgaria, cu -22,5%, Letonia, cu -20,5% și Lituania cu -18,7%.

Este posibil ca populația totală urbană a Europei să crească cu aproximativ 10% (comparativ cu nivelurile din anul 2011), în timp ce populația rurală va scădea cu aproximativ trei procente. Plecarea din țară (migrarea), mai degrabă decât sporul negativ, este deasemenea un factor motric, deoarece o populație rurală tot mai puțin numeroasă va reduce oferta de muncă în agricultură amenințând vitalitatea zonelor rurale în general. Datorită acestor tendințe vor fi implicații negative în ceea ce privește cererea de produse agroalimentare, deoarece se preconizează că piețele europene vor oferi posibilități limitate de extindere. Pentru cultura mare, pe termen mediu perspectivele sugerează doar creșteri ușoare ale consumului în UE.

Europa va fi în continuare un exportator important de grâu, dar va crește deficitul la porumb și semințe oleaginoase. Motivul sunt schimbările climatice, care vor impacta din ce în ce mai mult securitatea alimentară a UE. Încălzirea globală va avea efecte negative inegal distribuite în toată UE. Dacă, într-un scenariu de încălzire moderat, se preconizează creșteri de productivitate mici în sectorul vegetal, în paralel cu existența unor variații regionale în toată Europa, în partea de nord și zonele înalte (chiar și în regiunile alpine) se vor înregistra inițial o creștere a productivității concomitent cu o expansiune a culturilor și a terenului agricol. Regiunile sudice, în schimb, vor fi afectate în mod negativ de temperaturile ridicate și de deficitul hidric din sol.

Pe termen mediu și lung schimbările climatice din România vor consta, conform previziunilor într-o creștere constantă a temperaturii medii anuale, care poate fi cuprinsă între 0,5°C și 1,5°C până în anul 2029 și mai mare, între 2,0°C și 5,0°C până în anul 2099. Modelele de precipitații pot să se schimbe în mod semnificativ și să producă un impact teritorial diferențiat în România. Partea de nord a țării va obține probabil câștiguri de productivitate a culturilor pe termen mediu, dar va fi supusă la inundații mai mari pe timpul iernii și la probleme din cauza lipsei de apă în timpul verii. Partea de sud și sud-estul României vor fi mai grav afectate, iar valurile de căldură și de secetă vor duce la o scădere generală a productivității și a producției din sectorul vegetal. O serie de modele climatice prevăd că, în lipsa acțiunilor/măsurilor de atenuare a efectelor schimbărilor climatice, recoltele și randamentele culturilor ar putea fi afectate în modul următor:

- la porumb, într-un scenariu „cald”, UE se confruntă cu o posibilă scădere a producției cu 9%, comparativ cu producția din 2000, iar acest lucru va afecta în principal Franța, România, Italia, Ungaria și Spania. Într-un scenariu „rece”, România ar putea să înregistreze o creștere a producției de porumb de 15-20%.

- la floarea-soarelui: atât în scenariul cald cât și în cel rece, producția va scădea cu până la 14% până în 2030. La fel alți producători din UE (Bulgaria și Ungaria) vor fi afectați în mod similar.

- la grâu: România ar putea fi afectată în mod semnificativ negativ (minus 25%) în scenariul rece sau ar putea beneficia de o creștere a producției în cadrul unui scenariu cald (de 7%). Comparativ, un scenariu cald ar afecta Europa de Nord și de Vest (Franța, Belgia, nordul Germaniei, Polonia, Lituania) și ar favoriza țările din sud, în timp ce un scenariu rece ar afecta cel mai semnificativ Polonia și anumite părți ale Germaniei.

Cererea privind alimentele și furajele va crește lent, cu excepția notabilă a biocombustibililor, deoarece, consumul acestora în UE este de așteptat să crească în continuare.

Cererea de semințele oleaginoase prezintă o perspectivă pozitivă pe termen mediu comparativ cu carnea și produsele lactate, la care cererile sunt de așteptat să scadă. Motivele pentru cererea redusă a produselor de origine animală sunt date de efectele negative ale recesiunii economice din Europa, dar și de înăsprirea cerințelor privind bunăstarea animalelor și cerințelor privind reducerea emisiilor de carbon (în special în sectorul creșterii bovinelor, porcilor și păsărilor).

Contextul național. Agricultură joacă un rol important în economia României, raportat la mărimea populației rurale și la gradul de ocupare a forței de muncă. Aceasta pentru că peste 45% din populație locuiește în mediul rural, comparativ cu aproximativ 23,6% în statele membre UE. Aproximativ 30% din populație este angajată în agricultură, comparativ cu aproximativ 2% în vechile state membre (UE15), respectiv, 14% în noile state membre (UE8). Productivitatea românească este de doar 4.719 euro pe echivalent normă întreagă comparativ cu o medie de 18.925 euro în UE27 (2010-2012). România suferă din cauza uneia dintre cele mai pronunțate diviziuni structurale ale terenurilor agricole dintre toate statele membre UE. Dintre noile state membre, Slovenia deține cel mai mare procent din suprafața sa arabilă cultivată de multe ferme mici. România, Croația, Polonia, Letonia și Lituania au terenul distribuit relativ mai uniform între diferitele categorii de ferme, dar România iese în evidență prin lipsa unei categorii „de mijloc”. Ungaria, Estonia, Bulgaria și, într-o anumită măsură, Slovacia, au mai mult de jumătate din suprafața lor agricolă cultivată de ferme de peste 100 ha, dar toate dețin și un număr relativ semnificativ de exploatații mici. În schimb, Cehia se caracterizează prin producția agricolă cel mai puternic orientată spre exploatații de scară mare.

O analiză a structurii fermelor în funcție de dimensiunea lor economică subliniază și mai mult subutilizarea potențialului agricol din noile state membre și mai ales din România. Fermele care generează mai puțin de 2.000 de euro producție standard sunt întâlnite frecvent în noile state membre. Însă ponderea lor în numărul total de exploatații este extrem de ridicată în România, Bulgaria și Ungaria, unde depășește două treimi din total. Mai mult, România se remarcă prin a fi singurul nou stat membru unde jumătate din producția standard totală este realizată de ferme care realizează mai puțin de 8.000 de euro anual. În majoritatea celorlalte noi state membre, aceste ferme nu contribuie la mai mult de 15-20% din producția standard totală. Această situație reflectă amploarea și complexitatea contextului socio-economic din sectorul agricol și rural din România, precum și potențialul pe care acest sector l-ar putea atinge o dată ce deficiențele structurale sunt rezolvate.

Discrepanțele considerabile constatate între potențialul agriculturii românești și contribuția sa la dezvoltarea durabilă și reducerea gradului de sărăcie au fost evidențiate în mai multe studii efectuate de autori naționali și internaționali. Terenurile agricole ocupă aproape 62% din suprafața României și aproape două treimi din acesta este arabil. Deși o treime din suprafața agricolă utilizată a fost clasificată ca ZD (majoritatea situată în zona montană și în Delta Dunării), celelalte două treimi sunt în mare parte soluri de calitate medie și înaltă. România prezintă anumite caracteristici structurale asemănătoare cu cele ale sectoarelor agricole din celelalte state membre UE, dar este unică prin mărimea decalajului dintre categoria fermelor mari și aceea a fermelor mici, precum și prin prevalența agriculturii de subzistență/semisubzistență.

Producțiile medii agricole din România pentru principalele culturi agricole sunt cam la o treime sau la jumătate din cele înregistrate în UE15: pentru grâul obișnuit, 2,6 tone/ha, comparativ cu 6,1 tone/ha, la porumb, producția boabe este de 3,2 tone/ha, comparativ cu 8,7 tone/ha în UE și pentru semințe oleaginoase 1,3 tone/ha, comparativ cu 2,4 tone/ha (conform randamentelor medii pentru anii 1990-2012). Secetele recente, extrem de severe, alternând cu ploi abundente și inundații, au adâncit aceste deficite.

Franța a urmat o cale a competitivității, determinată mai întâi de puternica integrare a lanțului valoric și de consolidarea fermelor, ceea ce a ajutat-o să devină cel mai mare producător și exportator de grâu din Europa. Ulterior, Franța s-a concentrat din ce în ce mai mult asupra eforturilor sale de a deveni lideră la nivelul produselor cu valoare adăugată mare, care poartă etichetele de calitate emblematice ale Europei (de exemplu, produse tradiționale, produse cu denumire de origine controlată sau indicație geografică protejată).

Austria a dezvoltat o viziune bazată pe respectul pentru mediul înconjurător. În consecință, agricultura sa este axată pe multifuncționalitate și este specializată în produse agroalimentare cu valoare adăugată înaltă, în cea mai mare parte produse ecologice.

În România, agricultura și dezvoltarea rurală vizează atingerea unui nivel de coerență între agricultură, mediu și dezvoltare rurală prin valorificarea inteligentă și durabilă a terenurilor agricole, a forței de muncă și a capitalului. Fermierul român din secolul XXI trebuie să fie competitiv, la nivelul altor activități economice, ajungând la același nivel de bunăstare și la condiții similare de viață ca și locuitorii din zonele urbane. România își va asigura securitatea alimentară și va deveni un jucător important în comerțul agroalimentar european și internațional.

Parteneriate public-private în România și în cercetarea agricolă

Datele statistice arată că, investițiile publice în sectorul de cercetare-dezvoltare agricolă care sporesc productivitatea, sunt în scădere de ceva timp la nivel global, cu excepția Chinei (Beintema și Elliott, 2009), iar investițiile private și capacitatea de procesare, continuă să crească (Pardey și Putting, 2009).

Acest lucru nu înseamnă totuși că, sectorul privat ar trebui - sau chiar ar putea - să abordeze uriașa provocare de a ajuta fermierii să obțină singuri o securitate alimentară durabilă.

Parteneriatele de cercetare-dezvoltare sunt în schimb necesare pentru a se beneficia în comun activele publice și private. Organizațiile private pot să contribuie cu expertiză în știința plantelor, genomică și bioinformatică, iar sectorul public poate oferi expertiză în ameliorarea culturilor și, în general, este mai probabil să se angajeze cu resurse de cercetare pentru culturile „de nișă”.

Sectorul privat (indiferent de țară) merge doar acolo unde există un stimulent comercial. Fermierii prea săraci pentru a cumpăra inputuri nu beneficiază de inovații. Pe de altă parte micii agricultori produc o mare parte din alimentele consumate în România.

Capacitatea lor de a obține venituri din agricultură este mică dar, la rândul său, plătesc pentru inputuri, bunuri de consum și, de exemplu, taxe școlare pentru copiii lor, ceea ce le afectează perspectivele generale de dezvoltare și transformarea economică. Așa se face că

în țara noastră s-a dezvoltat programul LEADER (lansat în 1991) pentru promovarea cunoștințelor novative privind dezvoltarea locală integrată și răspândirea acestor cunoștințe în alte zone rurale (<https://agrointel.ro/36927/ce-este-un-gal-si-cum-functioneaza-el-pentru-a-i-ajuta-pe-fermieri-sa-acceseze-fonduri-europene-de-pana-la-200-000-de-euro>). Acest tip de program se identifică cu constituirea **Grupurilor de Acțiune Locală** care reprezintă de fapt un parteneriat public-privat construit conform principiilor LEADER (principii care sunt specificate în axa 4 din PNDR) și cu funcționarea acestuia (scrierea strategiei de dezvoltare locală și implementarea acesteia în teritoriu (<https://www.madr.ro/axa-leader/leader-2023-2027.html>)).

Eligibilitatea pentru implementarea axei LEADER este spațiul rural definit conform legislației din România (comune și orașe) la care se adaugă un număr de 206 orașe mici (care nu depășesc 20.000 locuitori). Includerea orașelor în teritoriul eligibil LEADER va asigura coerența teritorială, masa critică necesară din punct de vedere al resurselor umane, financiare și economice, pentru a susține o strategie de dezvoltare locală viabilă. Astfel, suprafața eligibilă pentru LEADER cuprinde o populație de aproximativ 11,7 mil., din care aproximativ 2 mil. provin din orașe, iar suprafața eligibilă pentru implementarea axei LEADER este de 227.000 km² (207.000 km² spațiul rural definit conform definiției naționale, la care se adaugă aproximativ 20.000 km² suprafață deținută de orașele cu până la 20.000 locuitori). Astfel, 17% din populația spațiului eligibil LEADER poate proveni din orașe mici și aproximativ 9% din suprafața eligibilă va fi cea deținută de orașele mici cu până la 20.000 locuitori (<https://www.galvds.ro/sdl/descriere-a-programului-leader>).

În domeniul cercetării agricole pe plan mondial au fost realizate o serie de parteneriate public-private, cum ar fi:

- parteneriatul non profit pentru realizarea de plante tef (*Eragrostis tef*, din familia sorgului/meiului) pitice. Tef este cea mai răspândită cereală cultivată în Etiopia, unde aproximativ 85% din populație trăiește în mediul rural (Dorosh and Schmidt, 2010). Planta este excelent adaptată la condițiile climatice și de sol din Etiopia, unde are performanțe mai bune decât alte cereale atât în condiții de secetă, cât și în condiții optime de aprovizionare cu apă. Semintele conțin niveluri ridicate de proteine și nu conțin gluten, la care milioane de oameni din întreaga lume sunt alergici (Spaenij-Dekking și colab., 2005).

- parteneriatul non profit pentru realizarea de grâu rezistent la rugini, în care partenerii urmăresc să identifice și să mapeze rapid markerii genetici pentru utilizare în ameliorarea rezistenței la rugina provocată de tulpina Ug99 (rugina galbenă). Conform FAO, grâul a devenit recent a doua cea mai importantă cultură alimentară din lume (FAOSTAT, 2009). Furnizează 500 de kilocalorii de energie alimentară pe cap de locuitor pe zi în China și India și poate furniza până la 50% din consumul zilnic de calorii în Asia Centrală și de Vest și Africa de Nord (Dixon și colab., 2009).

- proiectul Biofortificare, partenerii își propun să facă disponibile culturi alimentare de bază bogate în nutrienți importanți. HarvestPlus, o inițiativă a Grupului Consultativ pentru Cercetare Agricolă Internațională (CGIAR), este o alianță globală interdisciplinară a instituțiilor de cercetare și agențiilor de implementare (<https://www.ifpri.org/blog/harvestplus-twenty-years-enriching-diets-biofortification/>). HarvestPlus se concentrează pe îmbunătățirea valorii nutritive a alimentelor de bază pe care oamenii săraci le mănâncă deja. Această „biofortificare” folosește ameliorarea

convențională pentru a dezvolta culturi mai bogate în minerale și vitamine necesare. Scopul este de a furniza micronutrienți în mod rentabil și durabil populațiilor subnutrite, în special din mediul rural. Lucrările includ dezvoltarea instrumentelor de ameliorare a plantelor, încrucișarea și testarea liniilor obținute, diseminarea de noi soiuri și măsurarea eficacității acestora în îmbunătățirea malnutriției.

- colaborări cu mai mulți parteneri: tehnologia informației pentru dezvoltarea agriculturii. Una dintre numeroasele constrângeri care afectează agricultura practică de micii agricultori este aversiunea de înțeles față de risc, care le afectează dorința de a investi în semințe și îngrășăminte mai bune. În Kenya, de exemplu, doar aproximativ jumătate dintre fermieri cumpără semințe ameliorate sau alte inputuri (Goslinga, 2010). Acest lucru se datorează faptului că seceta sau inundațiile le pot distruge cu ușurință culturile și anula beneficiile inputurilor achiziționate. Cu toate acestea, rezultatul neutilizării celor mai bune inputuri este că randamentele rămân cu mult sub potențialul lor. Pentru a depăși această problemă, SFSA a lansat un proiect de asigurări agricole, cu scopul de a explora și dezvolta potențialul de microasigurare pentru micii agricultori.

În România în domeniul cercetării agricole nu avem proiecte de mare anvergură de tipul PPP, totuși, la nivelul INCDA Fundulea s-au derulat sau încă sunt în derulare o serie de proiecte care au în structura lor de parteneriat atât unități de cercetare, universități dar și persoane private, cum ar fi:

- proiectul LIVESEED, coordonat de IFOAM-EU are 35 parteneri + 13 entități asociate - 23 institute de cercetare și ameliorare; șapte companii de ameliorare; opt companii de semințe și zece asociații pentru agricultură ecologică, din 18 țări - Belgia, Danemarca, Letonia, Franța, Anglia, Grecia, Spania, Portugalia, Italia, Olanda, Elveția, Germania, Polonia, Austria, Slovenia, Ungaria, Bulgaria și România;

- proiectul ECOBREED este coordonat de Institutul de Agricultură din Slovenia și are 25 de parteneri din 16 țări: Slovenia, Austria, Cehia, Serbia, România, Ungaria, Marea Britanie, Grecia, Italia, Germania, Spania, Polonia, Slovacia, China și SUA;

- proiectul AGENT este coordonat de Institutul de genetica și cultura plantelor din Leibnitz, Germania și are 19 parteneri din Bulgaria, Cehia, Franța, Germania, Ungaria, Israel, Italia, Liban, Polonia, România, Rusia, Slovenia, Spania, Olanda și Marea Britanie.

S-au creat și dezvoltat parteneriate cu organizații profesionale ale utilizatorilor, inclusiv prin crearea de consorții pentru accesare de fonduri de cercetare. Astfel că, în anul 2022, pe baza contractelor de multiplicare a semințelor încheiate cu un număr de 200 beneficiari (unități agricole persoane juridice și, respectiv, fermieri particulari) acreditați pentru producere de sămânță comercială la culturile de câmp, au fost livrate direct acestora cantitatea totală de 2984 tone semințe, din care 1855 tone semințe de grâu din categoriile biologice prebază și bază.

Au fost încheiate și onorate contracte cu 75 beneficiari (producători de semințe hibride de porumb și floarea-soarelui). Prin asigurarea de către INCDA Fundulea a cantităților necesare de semințe din formele parentale, la nivelul unităților multiplicatoare contractante s-a realizat o suprafață totală de loturi de hibridare de 1889 ha.

CONCLUZII

În concluzie, utilitatea parteneriatelor public-private nu se limitează numai la dezvoltarea agriculturii, dar pot aduce o contribuție majoră în acest domeniu. Deși, nu sunt automat alegerea potrivită pentru a rezolva orice provocare din agricultură, acolo unde se reunesc partenerii potriviți, se pot obține rezultate mult peste cât poate realiza/atinge o singură organizație.

Exemplele date au ilustrat modul în care PPP-urile adaugă mai multă valoare fermierilor la scară mică și cum astfel de parteneriate le permit să facă față mai bine incertitudinii. Primele două exemple implică utilizarea de biotehnologie agricolă netransgenică pentru a ameliora randamentul culturilor, iar ultimul exemplu arată modul în care piața și incertitudinile legate de vreme pot fi abordate prin scheme de microasigurare.

Există legislație disponibilă și în țara noastră pentru cei care se angajează pentru prima dată într-un PPP. Trebuie totuși amintit că, fiecare PPP este un experiment - noi parteneri, nevoi, tehnologii, obiective, intenții și beneficii. Prin urmare, mintea deschisă și dorința de a învăța sunt întotdeauna esențiale dar poate nu întodeauna suficiente. PPP-uri încă au o marjă considerabilă de extindere și merită o atenție mult mai mare în agricultură decât s-au bucurat până acum.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

- BEINTEMA, N., ELLIOTT, H., 2009 – *Setting Meaningful Investment Targets in Agricultural Research and Development: Challenges, Opportunities and Fiscal Realities*. Presented at Expert Meeting on How to Feed the World in 2050-Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, Italy.
- DIXON, J., BRAUN, H.-J., KOSINA, P., CROUCH, J., 2009 – *Wheat Facts and Futures*. CIMMYT: Batan, Mexico.
- DOROSH, P., SCHMIDT, E., 2010 – *The Rural-Urban Transformation in Ethiopia*. Ethiopia Strategy Support Program 2 (ESSP2) Working Paper 13. International Food Policy Research Institute (IFPRI): Addis, Ethiopia, June 2010. Available at: <http://www.ifpri.org/sites/default/files/publications/esswp013.pdf>.
- FAOSTAT. Production, Crops, 2009 – *Food and Agricultural Organization of the United Nations (FAO)*. Available at: <http://faostat.fao.org/site/567/default.aspx#ancor>.
- GOSLINGA, R., 2010 – *Personal communication based on project partners' combined data*. November 2010.
- JUMA, C., 2010 – *The New Harvest, Agricultural Innovation in Africa*. Oxford University Press: Oxford, UK.
- LEGEA nr. 233/2016 – *privind parteneriatul public-privat*, publicată în Monitorul Oficial nr. 954/25.11.2016.
- PARDEY, P.G., PUTTING, U.S., 2009 – *Agricultural R&D and Productivity Developments in Perspective*. Presented at the Farm Foundation Conference, Washington, DC, USA.
- PARLAMENTUL ROMÂNIEI, 2009 – *Parteneriatul public-privat în unele state ale Uniunii Europene*. Material realizat de Direcția Generală Legislativă/ Direcția de Studii și Informare Legislativă [Online], disponibil la adresa <http://www.senat.ro/UploadFisiere/0c23530be067-46b8-a1d9-33bc45b07d23/parteneriatul%20public%20privat.pdf>.
- PÂRVU, D., VOICU-OLTEANU, C., 2009 – *Advantages and Limitations of the Public Private Partnerships and the Possibility of Using Them in Romania*. Transylvanian Review of Administrative Sciences, 27E: 189-198.
- SPAENIJ-DEKKING, L., KOOY-WINKELAAR, Y., KONING, F., 2005 – *The Ethiopian cereal tef in celiac disease*. N. Engl. J. Med., 353: 1748-1749.

*** <https://www.ifpri.org/blog/harvestplus-twenty-years-enriching-diets-biofortification/>.

*** <https://www.madr.ro/axa-leader/leader-2023-2027.html>.

*** <https://www.galvds.ro/sdl/descriere-a-programului-leader>.

Prezentată Comitetului de redacție 22 octombrie 2024